

na rubu pameti

Krizna vremena pogoduju manipuliranju ljudskim očajem, a to znači da Brar

MNOGE ĆE VJEROJATNO začuditi da u našem pravnom sustavu pojma sekta jednostavno - ne postoji. To znači da će pojedinci ili skupine koji u religiozno, pseudoterapeutsko ili filozofsko imen manipuliraju naivnim ljudima, i to najčešće onima u teškim životnim situacijama, u pravilu teško biti zakonski kažnjeni. Jednako potresna je i činjenica da takva pitanja zloporabe institucionalno u cijelosti nije riješila ni Europa. Jedina svjetla točka na ovom svom europskom "tržištu" je FECRIS, Europska federacija centara za istraživanje i informiranje o destruktivnim sektama, a riječ je o međunarodnoj nevladinoj organizaciji volontera. Osnovana je 1994. u Parizu na temelju francuskog zakona iz 1901., a istražuje i prati organizacije totalitarnog ustroja, bez obzira na to jesu li ili nisu legalno registrirane. Federacija danas ima 60 centara u 30 zemalja Europe, SAD-a, Latinske Amerike, Kazahstana, Izraela, Južne Afrike i Australije, a svoju podružnicu, Centar za informiranje o sektama i kultovima (CISK), ima i u Hrvatskoj. Osnovan je 1997. u Rijeci kao udruga volontera koja se sastoji od članova raznih profesija, liječnika, odvjetnika, pedagoga, prosvjetnih radnika i psihologa uz vanjsku suradnju djeplatnika hrvatskih sveučilišta i znanstvenih instituta, novinara, studenata te hrvatskih građana. Kriza, nesigurnost, potreba za brzim rješenjima, ali i želja za pripadanjem nečem tajnom i posebnjem od svega ostalog, okolnosti su u kojima izvrsno organizirane sekte doživljavaju svoj procvat, tvrdi **Branka Dujmić-Delcourt**, predsjednica CISK-a i potpredsjednica FECRIS-a.

»**Kako je moguće da hrvatski pravni sustav uopće ne predviđa ugroženost građana djelovanjem sekti i kultova? Što kaže europska praksa?**

- Naš centar, CISK, informira javnost i političku strukturu o opasnostiima koje proizlaze iz kontakata sa sektama, te upućujužrtve i njihove obitelji na korake koje poduzimaju. Većina zemalja o ovom fenomenu ne vodi dovoljno računa, a iznimku čine tek Francuska, Belgija, Luxembourg, Njemačka, Austrija i Švicarska. Zapravo, Francuska je lokomotiva u Europi po tom pitanju, za razliku od ostalih, Francuzi smatraju da budnost i borba ne smije biti prepustena samo gradanskim ili vjerskim udrugama, a taj stav dijeli i CISK. Najprije su organizirali parlamentarne istrage, zatim su osnovali Miviludes, agenciju za praćenje i borbu protiv sektarskih ekscesa, koja je dio Kabineta francuskog premijera. Zakon "About-Picard" jedan je od najvažnijih kaznenih zakona u Francuskoj, izglašan 2001. godine. Tekst tog zakona izriče kaznu od tri godine zatvora i 375 tisuća eura globe onome koji zloupotrijebi stanje maloljetne ili odrasle osobe koja je u neznanju ili slabosti. Posebno se naglašava stanje ranjivosti osobe, što može biti vezano uz starosnu dob, bolest, nemoć, neki fizički ili psihički nedostatak ili pak stanje trudnoće.

PREŠUTNO ODOBRAVANJE

»**Postoje li uopće takve organizacije u našoj zemlji?**

- Sekte su ustrojene totalitarno i piramidno. Na ovom području započele su svoje aktivnosti još u vremenu Jugoslavije. Tijekom Domovinskog rata brojke se povećavaju. Osmogodišnjim iskustvom i prikupljanjem informacija, CISK je zaključio da u Hrvatskoj postoji zloporaba školskog, zdravstvenog i znanstvenog sustava. Nameću svoje obrasce paralelno znanstvenoj medicini i obrazovanju pod krinkom "Zivjeti i liječiti se na drugi način". U tome su im nerijetko pomogle osobe iz političke strukture. Kad se pojedinac nađe u vrtlogu takve organizirane skupine, on postaje beskrupulozno izrabljivan. U Hrvatskoj se nema kome požaliti i ni jedna institucija nije nadležna da ga zaštiti.

»**Smatraste li da su djeca u Hrvatskoj posebno ugrožena?**

- Pod krinkom odgojno-obrazovnih programa, u hrvatske dječje vrtiće i škole nadire joga i ezoterija, ali ne kao oblik tjelesnježbe ili relaksacije, već kao uvod u kult određenog gurua. Joga je srž hinduističke religije koju takvi spretni trgovci prodaju pod tjelesnježbu. To nije u suglasnosti s roditeljima, a provodi se u školama i vrtićima koji trebaju biti neutralne državne institucije. U pozadini je širenje kulta određenog gurua i njegov financijski profit (Sai Baba, Sri Ravi Shankar, Maharishi, Ananda Krija..) U području zdravstva, a na štetu neupućenih bolesnika i ranjivih skupina, dopušta se nadriličničanstvo pod krinkom alternativnih iscjeliteljskih terapija i pomaganja bolesnicima. U Hrvatskoj se šarlatanstvo i placebo zove "alternativa". O tome Hrvatska liječnička komora šuti ili to prešutno odobrava. Riječ je o kampanji protiv cijepljenja, tablete placebo efekta, parapsihologije, nestručna iscjeljivanja... Neke upitne organizacije, poput Scijentologije, uspijele su ostvariti status vjerske zajednice u Hrvatskoj, a da se nitko prethodno nije pozabavio njihovom upitnom pozadinom. Time dobivaju beneficije koje su obično rezervirane za dobrovorne i druge grupe čija je pozitivna djelatnost od javnog interesa.

»**Primate li u takvim slučajevima pritužbe? Komu ih proslijedujete?**

Najčešće dobivamo upite od članova obitelji čiji su članovi zavrbovani. Upućujemo ih na institucije poput centara za socijalnu skrb, liječnike, psihologe i policiju. No, oni nisu sposobljeni da se bave tom problematikom, koja se kod nas nalazi u tzv. sivoj zoni

- CISK najčešće dobiva upite od članova obitelji čiji su članovi zavrbovani. Upućujemo ih na institucije poput centara za socijalnu skrb, liječnike, psihologe i policiju. No, oni nisu sposobljeni da se bave tom problematikom. Često se u okviru tih institucija nalaze zaposlenici koji su i sami sljedbenici takvih destruktivnih grupacija. Oni vrše prisilu na svoju hijerarhiju. Dok su se pojedine dobro uredene zemlje u Europi u odnosu na problematiku kulta i ezoterije dobro i kritički organizirale na razini države i zakonski. Ta se problematika nalazi u tzv. sivoj zoni u hrvatskom društvu. Nevjerojatno, ali ima slučajeva gdje su popularne organizacije piramidalnog sustava sufinancirane iz hrvatskog javnog resursa.

»**Na što točno ciljate?**

- Riječ je o raznim projektima indijskih gurua, transcendentalne meditacije, zatim Umijeće življenja gurua Sri Sri Ravi Shankara ili pak Odgoj u duhu ljudskih vrijednosti Sathia Sai Babe. Primjerice, Swamidži Mahešwarananda osnivač je "Joge u svakodnevnom životu". Dobio je političku podršku Budimira Lončara, posljednjeg ministra vanjskih poslova Jugoslavije, zatim Stjepana Mesića, ali i bivšeg predsjednika IVE Josipovića. I to unatoč tome što educira mlade ljudi za svoje buduće misionare bez znanja njihovih roditelja, promiće djeci pravila o neadekvatnoj prehrani i nekonvencionalnom liječenju, navodi mlade na besplatni rad u "Udruži" ili svetišta u Indiji u svoju korist, a uvjera ih kako je riječ o "prociscavanju" od prijašnjih grijeha. Navodi djecu na isključivost i asocijalno ponašanje (u višim stupnjevima tečaja), seksualno zloupotrebljava svoje mlade sljedbenice,

PIŠE TIHANA MAROVIĆ

Swamidži, poznat kao osnivač 'Joge u svakodnevnom životu' uživao je podršku Stjepana Mesića i IVE Josipovića, iako seksualno zloupotrebljava svoje sljedbenice i zadržava mlade ljudi u svojim centrima na radu bez zdravstvene zaštite i prava na mirovinu. Zato i ne čudi da državna tijela nemaju odgovarajuće smjernice, odnosno, upute kako reagirati kada su u pitanju ilegalne aktivnosti sekti i religioznih pokreta koji manipuliraju mладима

Demonski nauk i vandalizam

O pogubnosti utjecaja sekti, kao što je Mysterium Aliuma, koja je zabilježena u Rijeci i na otoku Cresu, govori i sljedeći anonimni iskaz bivše članice te sotonističke sekte: "Vidjela sam puno toga, od obreda do misa i okupljanja, a ono najbitnije jest to da sam i upoznala vođu. U par navrata je spominjao i Crnu ružu koja mu je kao prijetila da će ga ubiti zato što je odveo neke ljudi od njih. Naših sljedbenika bilo je po cijeloj Hrvatskoj pa i u BiH i Sloveniji. Sakupljali smo novce za kupovanje odjeće koju smo koristili za obrede. Ostale rezvizite za obrede ili misle, svjeće, postelje čak i menstrualnu krv, donosio je sam. Učila sam njihov Demonski Nauk. U misi je bilo i obreda seksa, samozadoljavanja i ispijanja krvi. Nagovarali su mlade da razbijaju groblja, kapelice i svetišta, da okreću križeve na groblju i da šaraju crkve. Stvar je bila u tome što ti mlađi ljudi nisu ni znali za koga rade. Drugi bi smatrali da se radi o mlađim vandalismima. Prije nekoliko godina je groblje na Cresu bilo razbijeno. Na isti dan devastirana su groblja u Novom Sadu. Policija je htjela znati je li on sposoban tako nešto organizirati. Mi smo znali da jest, ali je druge ponovo uvjerio u suprotno. Upravo sam tu s njima prestala jer je sve to postalo preopasno. Mislim da je bogat jer je novaca uvijek imao. Ponekad bi častio bez problema cijeli kafić. Otok Cres je leglo sotonizmu".

zadržava mlade ljudi u svojim centrima bez zdravstvene zaštite i prava na mirovinu. Ovi delikatni slučajevi bili su 2008. prijavljeni bivšem potpredsjedniku vlade RH dr. Antu Simoniću zbog zlouporebe položaja autoriteta, ilegalnih financijskih transakcija, utage poreza, zlouporebe mladih za besplatan rad, iznudjivanje novaca, kršenje prava na slobodu izbora. Nakon toga 2011. Swamidži je prijavljen Austrijskoj vladinoj agenciji za sekte, a zatim i u još nekoliko europskih zemalja. Iste godine stotine gorljivih sljedbenika u Srbiji, Hrvatskoj, Sloveniji, Austriji, Slovačkoj, Mađarskoj i Australiji napustilo je pokret "Joge u svakodnevnom životu" iz solidarnosti prema svojim kolegama koje su bile seksualno izrabljivane. Hrvatski tisak je svojedobno pisao o incidentima u Sotonističkoj grupaciji i poticanju na samoubojstva mladih, o smrtnom slučaju 2009. nakon šamanističke seanse u mjestu Saborsko, o pranju dječjih mozgov Antropozofijom u privatnim školama i dječjim vrtićima,